

Sažetak izvješća Javiera Solane, Posebnog predstavnika Europske Unije za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku, o mogućnosti slanja misije Europske Unije u BiH

SAŽETAK IZVJEŠĆA JAVIERA SOLANE, POSEBNOG PREDSTAVNIKA EUROPSKE UNIJE ZA ZAJEDNIČKU VANJSKU I SIGURNOSNU POLITIKU,

O MOGUĆNOSTI SLANJA MISIJE EUROPSKE UNIJE U BOSNU I HERCEGOVINU

Izvješće prezentirano Vijeću ministara vanjskih poslova zemalja članica EU-e

23. veljače 2004. godine

UVOD

Europsko vijeće je 12. prosinca 2003. godine potvrdilo spremnost Europske unije za uspostavu misije u Bosni i Hercegovini koja bi zastupala europsku politiku u oblasti sigurnosti i obrane, i koja bi uključivala i vojnu komponentu. NATO u ovom momentu razmatra budućnost snaga SFOR-a. U slučaju da NATO odluči okončati misiju SFOR-a, EU treba biti spremna da pošalje nove snage u BiH.

Slanjem novih snaga u BiH, ključni cilj Europske unije bio bi pridonijeti i pomoći BiH da ostvari svoj cilj potpune integracije u EU i NATO.

Misija EU bila bi rezultat jednog opsežnog i sveobuhvatnog pristupa, koji bi obuhvatio političke, ekonomske i sigurnosne aspekte. Ovo izvješće najvećim je dijelom posvećen sigurnosnom elementu.

I. NOVA MISIJA POSEBNOG KARAKTERA

Nakon okončanja misije SFOR-a, BiH će se naći u potpuno drugačijoj poziciji u odnosu na situaciju kada je NATO prvi put poslao svoje postrojbe u ovu zemlju 1995. godine. Ciljevi, veličina i sastav nove misije EU-e trebaju odražavati novonastalu situaciju.

Takva misija treba ostvariti dva ključna cilja:

- Treba zajamčiti sigurno okruženje za ispunjenje ciljeva navedenih u OHR-ovom Planu provedbe misije i Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, te izravno pridonijeti ostvarenju tih ciljeva.
- Posebno težište treba staviti na borbu protiv organiziranog kriminala.

II. SIGURNO OKRUŽENJE

Snage EU-e trebale bi biti organizirane tako da mogu preuzeti vojne obveze i nadležnosti iz Daytonskog mirovnog sporazuma, te pridonijeti političkom cilju stvaranja stabilne, demokratske i prosperitetne BiH. Ove snage bile bi konačno jamstvo ovlasti Visokog predstavnika sukladno Daytonskom sporazumu. Ove snage trebale bi imati pune zakonske ovlasti (uključujući ovlasti sadržane u Aneksu IA Daytonskog sporazuma) za pomoć u provedbi Općeg okvirnog mirovnog sporazuma u Bosni i Hercegovini.

- Snage EU-e trebale bi biti snažne i pouzdane, i djelovati sukladno poglavlju VII Povelje Ujedinjenih naroda. EU snage trebale bi imati mogućnost da odgovore na bilo koju prijetnju sigurnosti i stabilnosti u BiH.
- Sastav i struktura ovih snaga bi se vremenom prilagodili. Da bi snage ovog tipa bile djelotvorne, moraju imati solidan obavještajni element, fleksibilne i integrirane kapacitete, te mogućnost da pozovu pričuvne postrojbe izvana.

III. TEŽIŠTE NA ORGANIZIRANOM KRIMINALU

Glavna prepreka daljnjem procesu stabilizacije u BiH je jezgro organiziranog kriminala i političkog ekstremizma. Uspostava vladavine zakona i borba protiv mreža organiziranog kriminala ključni su čimbenik dugoročne stabilnosti u BiH. EU već sudjeluje u aktivnostima u ovim oblastima, kroz CARDS program i EUPM.

Krajnji cilj je BiH koja se može samostalno boriti protiv organiziranog kriminala. Institucije koje su odgovorne za taj dio – Državna agencija za informacije i zaštitu i bosanskohercegovačke policijske snage, sada su u fazi formiranja i jačanja. Međutim, još uvijek ima mnogo problema. Dok se taj dio posla ne okonča, bit će potrebna međunarodna pomoć.

IV. INTEGRIRANI PRISTUP EU-e

Jedan od ključnih čimbenika za ostvarenje političkih ciljeva EU-e bit će racionalno i dosljedno korištenje raznih raspoloživih potencijala i kapaciteta EU-e u BiH. Najbolji način da se to ostvari je kroz suradnju i odgovarajuće rukovođenje na terenu. Okosnica takvog djelovanja je pojačana koordinirajuća uloga posebnog predstavnika Europske unije. On mora imati mogućnost da djeluje kao *primus inter pares*, odnosno imati prioritet u odlučivanju u odnosu na voditelje drugih misija EU-e u BiH. Posebno treba naglasiti da posebni predstavnik Europske unije treba istovremeno osigurati provedbu odredaba Daytonskog i Pariškog sporazuma s jedne strane, te napredak u procesu stabilizacije i pridruživanja s druge.

V. BLISKA SURADNJA S NATO SAVEZOM

Međunarodna zajednica je bila vrlo djelotvorna u rješavanju problema na Balkanu svaki put kada je djelovala ujedinjeno. Za uspjeh bilo koje operacije EU-e u BiH, od ključnog je značaja da EU ostvari najbolju moguću suradnju s NATO savezom i Sjedinjenim Državama. Praktični i politički razlozi ukazuju da snage EU-e mogu iskoristiti prednosti svih potencijala NATO saveza, sukladno Sporazumu "Berlin plus".

U planiranju snaga EU-e, kao i u Sporazumu "Berlin plus", treba uzeti u obzir sva iskustva stečena u Operaciji *Concordia*.

VI. RAZGOVORI SA BOSANSKOHERCEGOVAČKIM VLASTIMA

Dužnosnici Europske unije i njihove kolege iz NATO-a već su uspostavili kontakt s bh. vlastima. Nastavit će se razgovori između Europske unije i bosanskohercegovačkih vlasti.